

در سایه سار همایش ۷/

سی و پنج عالم

(از عالمان تأثیرگذار افغانستان در سدهٔ اخیر)

(برداشت نخست)

بهمن ماه ۱۳۹۳ ش

سید محمدعارف موسوی نژاد

مجمع ذخائر اسلامی

مؤسسه تاریخ علم و فرهنگ

همایش بین المللی میراث مشترک ایران و عراق

اسفند ۱۳۹۳/مارس ۲۰۱۵

کلیه حقوق این اثر تحت قانون کپی رایت بوده و ترجمه یا چاپ تمام یا بخشی از مطالب آن و نیز درج تمام یا بخشی از آنها در ضمن بانکهای اطلاعاتی و تهیه برنامه‌های رایانه‌ای یا استفاده مطالب و تصاویر در اینترنت و دیگر ابزار و ادوات، به هر نحوی، بدون اجازه قبلی ناشر بصورت کتبی، ممنوع می‌باشد.

©MAJMA AL-DAKAAIR AL-ISLAMYYAH, 2015

All rights reserved, No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, internet, photo print, microfilm, CDs or any other means without written permission from the publisher

در سایه سار همایش / ۷

مجمع ذخائر اسلامی - قم، ایران
بازمکاری مؤسسه تاریخ علم و فرهنگ

سی و پنج عالم
از عالمان تأثیرگذار افغانستان در سده اخیر
سید محمد عارف موسوی نژاد

صفحه آرا: ده نمکی

چاپ: ظهور / صحافی: نقی

نشر: مجمع ذخائر اسلامی - قم

توبت چاپ: اول - ۱۳۹۳ ش (۲۰۱۵ م)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۷۸۶-۹

ارتباط با ناشر

قم: خیابان طالقانی (آذر) - کوی ۲۳ - پلاک ۱ - مجمع ذخائر اسلامی

تلفن: ۰۹۱۲ ۲۵۲ ۴۳۳۵ + همراه: ۰۹۸ ۲۵۳ ۷۷۰ ۱۱۱۹ + دورنگار: ۰۹۸ ۲۵۳ ۷۷۱۳ ۷۴۰

نشانی پایگاههای اینترنتی:

www.zakhair.net

www.mzi.ir

info@zakhair.net

info@mzi.ir

قیمت: ۳۲۰۰۰ تومان

اواخر شهریور ماه سال ۱۳۹۳ ش، بود که به مجمع ذخایر اسلامی رفتم و فراخوان سرفصل‌های مقالات اولین همایش بین‌المللی میراث مشترک ایران و عراق را دیدم، مطالب را از نظر می‌گذراندم که حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین سید صادق حسینی اشکوری، مرا به دفترش فرا خواند، و بعد از توضیحاتی راجع به همایش، فرمودند که برای شما پیشنهادی دارم، اگر وقت دارید برای این همایش کتابی در موضوع «عالمان تأثیر گذار افغانستان بر ایران و عراق» تألیف کنید. فرصتی خواستم تا در این زمینه فکری نمایم، پس از دو روز به ایشان خبر دادم که این کار را انجام می‌دهم.

این کار به دلایلی سخت می‌نمود. یکی اینکه نگارنده این سطور در این زمینه، کاری انجام نداده بودم. دلیل دوم اینکه راجع به افغانستان منبع اندک است و مشاهیر و بزرگان این مرز و بوم ناشناخته مانده‌اند. سوم اینکه زمان کافی برای این کار در اختیار نبود و بنده در مدت ۳ ماه باید کار نهایی را تحویل ایشان می‌دادم، درحالی که مناسبت‌های ماه‌های محرم و صفر را نیز در پیش رو داشتیم.

بنابراین، در ابتدای مهرماه سال جاری، دست به کار شدم. ابتدا تصمیم بر این بود که صد تن از عالمان و بزرگان افغانستان در این اثر معرفی شوند. و سعی هم بر این بود که افرادی که تا کنون در جایی معرفی نشده و گمنام مانده‌اند، شناسانده شوند. لیستی از افراد آماده شد (گرچه در مدت زمان انجام کار، پنج بار این فهرست عوض شد) و فرمی هم در قالب خاصی تهیه گردید. با بعضی از افراد تماس برقرار شد. عده‌ای موافقت کردند و عده‌ای هم علاقه نشان ندادند. سفری هم در این خصوص به مشهد مقدس انجام شد که البته این سفر بسیار برای نگارنده پربار بود.

قرار بر این بود که تا ۱۵ عقرب (آبان) زندگی‌نامه‌ها به دستم برسند. درعین حال با افرادی که صحبت شده بود، برای یادآوری تماس هم برقرار شد. اما متأسفانه تا این تاریخ جز چند مورد چیزی به دستم نرسید. وقتی با افراد برای سومین و چندمین بار تماس گرفتم، با بهانه‌های مختلف جواب رد شنیدم، این اتفاقات، مراحل انجام کار را بسیار سخت کرد. لذا تصمیم گرفتم از منابع موجود در زمان باقی مانده، مطالبی را جمع‌آوری نمایم. وقتی کار به اینجا ختم شد، تصمیم گرفتم از میان صد نفر، پنجاه نفر معرفی شوند. اما با گرفتاریهایی که در مدت باقی مانده برایم پیش آمد، عملاً معرفی پنجاه نفر هم برایم غیر ممکن شد. در نتیجه به تعداد سی و پنج نفر بسنده شد تا کار در موعد مقرر برای چاپ

آماده شود.

در این کار هرچند زمان کافی در اختیار نبود، اما تلاش شد آن مقدار از ویژگی‌های این بزرگان که در منابع آمده ذکر شود و در حق کسی افراط و تفریط صورت نگیرد و نیز خصوصیتی که در دستنوشته‌های خود نوشت افراد و یا کسانی که بستگان شان آن را نوشته اند آمده؛ چیزی حذف نشود و فقط با اندک تغییر (برای یکنواخت بودن مطالب کتاب) آورده شود.

در همه کارهایی که بشر انجام می‌دهد، حتی کسانی که سابقه بسیار طولانی در یک کاری دارند، باز هم کارش خالی از نقص و اشتباه نیست، این کار هم از این قاعده مستثنی نبوده و نخواهد بود. نگارنده این سطور، با کمال میل پذیرای انتقادات سازنده خوانندگان و پژوهشگران گرامی می‌باشد.

بر خود فرض می‌دانم سیاست‌گذار عزیزانی باشم که در خلق این اثر حقیر را یاری رساندند. از استاد ارجمند حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین سید صادق حسینی اشکوری که با پیشنهاد این پژوهش، روزنه جدیدی برایم گشودند تشکر می‌کنم. از عزیزانی که دستنوشته‌هایشان را برای حقیر فرستادند سپاسگزارم، از دانشمند گرامی حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین سید عبدالمعبود موسوی نژاد که همکاری ستودنی در سفر مشهد با نگارنده داشتند، از دوست عزیزم حجت‌الاسلام والمسلمین سید حمید مهری خوانساری در ویراستاری این اثر، از رفیق شفیق و یار همیشگی جناب آقای سید محمد حسینی زهانی که کارهای گرافیکی را متقبل شدند، قدردانی می‌کنم.

سید محمدعارف موسوی نژاد

دارالسعادة قم - مؤسسه تاریخ علم و فرهنگ

۱۳۹۳/۱۰/۱۹ همزمان با ۱۷ ربیع المولود، میلاد پیامبر (ص) و امام صادق (ع).

فهرست مطالب

موضوع	عنوان
۷.....	مقدمه.....
۱۱.....	احمدی نژاد بلخی، سید حسن.....
۱۹.....	احمدی، سید علی بابا.....
۲۲.....	احمدی، سید محمد علی.....
۳۰.....	افشار، محمد امین.....
۳۷.....	انصاری مالستانی، محمد علی.....
۴۰.....	براتی، محمد امین.....
۴۸.....	بلخی، سید اسماعیل.....
۶۲.....	جوادی غزنوی، سید محمد عیسی.....
۶۵.....	حجت، میرسید علی.....
۷۹.....	حسینی، سید حسین.....
۸۹.....	حیدریگی، حسین.....
۹۲.....	دانش، سرور.....
۹۸.....	رضایی، علی جمعه.....
۱۰۳.....	سردار کابلی، حیدر قلی.....
۱۲۶.....	شفایی، حسین.....
۱۳۱.....	صادقی (علیزاده)، احمد علی.....
۱۳۷.....	صالحی ترکمنی، محمد هاشم.....
۱۴۲.....	صدر، سید موسی.....
۱۵۰.....	ضیاء شیرداغی، عبدالحکیم.....
۱۵۵.....	علم الهدی نقوی کابلی، سید محمد.....
۱۷۷.....	علوی نژاد بلخی، سید حیدر.....
۱۹۱.....	فاضل بهسودی، سید ابوالحسن.....

- ۲۰۴..... فیاض، محمد اسحاق
- ۲۱۸..... قدسی، سید فضل الله
- ۲۲۳..... محسنی، محمد آصف
- ۲۳۳..... محقق غزنوی، عزیزالله
- ۲۴۶..... محقق کابلی، قربانعلی
- ۲۵۶..... مدرس افغانستاني، محمدعلی
- ۲۷۴..... مدرسی بهسودی، حیدر علی
- ۲۸۵..... مرتضوی بلخابی، سید محمدحسن
- ۲۹۲..... مزاری، عبدالعلی
- ۳۰۵..... میرزایی، امان الله
- ۳۱۴..... موسوی (نجفی)، سید محسن
- ۳۲۶..... واعظ بهسودی، سید محمد سرور
- ۳۴۲..... هاشمی ارزگانی، سید حسین
- ۳۵۳..... منابع

www.ketabi.com